

TRƯỜNG VĂN GIỚI - LÊ KHẮC KIỂU LỤC

SỔ TAY

NGƯỜI HỌC TIẾNG HOA

Bản in 2012

*Tái bản
có sửa chữa
và bổ sung*

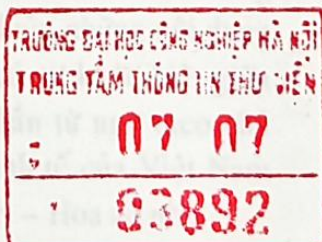
NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

TRƯƠNG VĂN GIỚI – LÊ KHẮC KIỀU LỤC

SỔ TAY NGƯỜI HỌC TIẾNG HOA

(Tái bản, có bổ sung và sửa chữa)

- Ngữ âm, chữ viết và bộ thủ
- Đàm thoại theo những chủ đề thông dụng
- Cách viết thư và đơn từ
- Ngữ pháp căn bản
- Từ vựng theo chủ đề

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

LỜI NÓI ĐẦU

Mấy năm gần đây, do nhu cầu của xã hội, phong trào học ngoại ngữ nói chung và tiếng Hoa nói riêng khá sôi động. Không ít giáo trình, sách công cụ được xuất bản phục vụ người học.

Mọi người chắc cũng dễ dàng nhận thấy rằng hầu hết các sách học tiếng Hoa đang được sử dụng tại các trường, các trung tâm ngoại ngữ ở nước ta hiện nay là dùng ngay nguyên bản hoặc biên dịch lại từ các giáo trình của các trường (hoặc Học viện Ngôn ngữ) Trung Quốc. Theo chúng tôi, những giáo trình này tuy có nhiều ưu điểm, nhưng do không phải biên soạn dành cho người Việt Nam học nên chưa phục vụ thật hữu hiệu mục đích của nhiều người học, có thể thấy rõ nét ở hai điểm sau:

- *Thiếu lớp từ ngữ phản ánh về các mặt đời sống xã hội, kinh tế, chính trị của Việt Nam.*

- *Chưa nhấn mạnh hoặc so sánh những điểm khác biệt về ngữ pháp, ngữ âm giữa tiếng Hoa và tiếng Việt.*

Để khắc phục hạn chế nói trên của các giáo trình đang sử dụng, chúng tôi mạnh dạn biên soạn cuốn ***"Sổ tay người học tiếng Hoa"*** này với mong muốn giúp ích thêm phần nào cho người học. Sách đề cập đầy đủ các yếu tố cấu thành của tiếng Hoa. Phần ngữ âm, chữ viết, ngữ pháp giới thiệu những nội dung chính yếu hoặc tập trung vào những điểm có sự khác biệt giữa hai thứ tiếng. Phần lớn của cuốn sách là phần từ ngữ theo chủ điểm phản ánh các mặt đời sống, xã hội, kinh tế của Việt Nam với dung lượng tương đương cuốn từ điển Việt - Hoa cỡ nhỏ.

Lần tái bản này, chúng tôi có sửa chữa và bổ sung thêm một số nội dung hữu ích nhằm phục vụ tốt hơn cho người học tiếng Hoa, cụ thể như sau:

- *Phần Ngữ âm và chữ viết: Giới thiệu thêm "Quy tắc viết đúng phiên âm La-tinh".*

- **Phần Cách viết thư và đơn từ:** Hướng dẫn thêm cách viết thiệp cưới và giới thiệu mẫu sơ yếu lý lịch của Trung Quốc.

- **Phần Ngữ pháp:**

- + Mục "Lượng từ" trong bản in cũ chỉ giới thiệu một số lượng từ chuyên dùng và mượn dùng, trong lần tái bản này, chúng tôi có giải thích cách dùng và đưa ra ví dụ minh họa.
- + Giải thích kỹ lưỡng hơn về định ngữ phức tạp và trạng ngữ phức tạp.

- **Phần Từ vựng:**

- + Giới thiệu bằng đối chiếu phần thể – giản thể
- + Sửa chữa, bổ sung và mở rộng từ vựng ở các chủ đề.

Do kiến thức còn nhiều hạn hẹp, cuốn sách này không tránh khỏi có nhiều sai sót, rất mong nhận được sự chỉ giáo của bạn đọc gần xa.

Thay mặt nhóm biên soạn

Trương Văn Giới – Lê Khắc Kiều Lục

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	19
Phần I	
NGŨ ÂM VÀ CHỮ VIẾT	21
A. Giới thiệu tóm tắt về ngũ âm	
tiếng phổ thông Trung Quốc (tiếng Hoa)	23
I. Âm tố - nguyên âm, phụ âm	23
1. Ngũ âm là gì?.....	23
2. Âm tố là gì?.....	23
3. Nguyên âm.....	23
4. Phụ âm.....	26
II. Âm tiết - Thanh mẫu, vận mẫu	29
1. Âm tiết là gì?	29
2. Thanh mẫu.....	29
3. Vận mẫu	29
4. Quan hệ phối hợp giữa thanh mẫu và vận mẫu	33
III. Thanh điệu	34
1. Thanh điệu là gì?.....	34
2. Thanh nhẹ	35
3. Biến điệu	35
4. Vần cuốn lưỡi.....	36
5. Ngũ điệu	37
IV. Quy tắc viết đúng phiên âm La Tinh	37
IV. Đối chiếu phiên âm và chú âm phù hiệu	47
B. Chữ Hán	50
I. Văn tự - chữ Hán	50
II. Cấu tạo và hình thể chữ Hán	51
1. Cấu tạo của chữ Hán.....	51
2. Kết cấu của chữ Hán.....	53
3. Hình thể của chữ Hán	55
III. Hướng dẫn tập viết	62
1. Hướng dẫn tập viết chữ.....	62
2. Bộ thủ trong chữ Hán	62

3. Đối chiếu dạng gián thể-phồn thể của một số bộ thủ và thiên bàng.....	69
4. Cách viết các bộ thủ.....	71

Phần II

CÁC MẪU ĐÀM THOẠI THEO NHỮNG CHỦ ĐỀ THÔNG DỤNG.....85

I. Chào hỏi.....	85
A. Mẫu câu.....	85
B. Từ ngữ.....	86
II. Làm quen, giới thiệu.....	87
A. Mẫu câu.....	87
1. Hỏi họ và tên.....	87
2. Giới thiệu.....	88
B. Từ ngữ.....	88
III. Hỏi thăm.....	89
A. Hỏi thời gian.....	89
1. Hỏi giờ.....	89
2. Hỏi ngày tháng.....	90
3. Hỏi về thời đoạn.....	92
B. Hỏi địa chỉ.....	93
C. Hỏi đường đi.....	94
D. Hỏi gia đình.....	94
IV. Mua đồ.....	95
A. Mẫu câu.....	95
B. Từ ngữ.....	96
V. Đổi tiền.....	97
VI. Tham quan.....	98
VII. Sở thích.....	99
VIII. Ăn uống.....	100
IX. Phương tiện giao thông.....	102
X. Chỗ ở.....	103
XI. Từ biệt.....	104
XII. Tiễn hành.....	104
XIII. Chúc tụng.....	104

Phần III

CÁCH VIẾT THƯ VÀ ĐƠN TỪ107

A. Viết thư.....109

I. Cách viết thư.....109

1. Xưng hô109

2. Lời hỏi thăm.....110

3. Phần chính bức thư.....110

4. Lời kết.....110

5. Ký tên111

6. Ngày tháng111

7. Phần bổ sung, tái bút.....111

II. Cách viết phong bì thư.....111

III. Cách ghi thư thiệp.....113

IV. Thư mẫu.....113

1. Thư chúc mừng.....113

2. Thư xin việc làm.....114

3. Hỏi thăm tình hình bệnh tật.....116

4. Đơn xin việc làm.....117

5. Sơ yếu lý lịch119

6. Thiệp cưới.....125

B. Bảng xưng hô127

I. Thân thích.....127

II. Không phải thân thích.....136

Phần IV

NGŨ PHÁP139

A. Giới thiệu tóm tắt về cách cấu tạo từ141

I. Từ đơn141

1. Từ đơn đơn âm tiết141

2. Từ đơn đa âm tiết.....141

II. Từ ghép141

1. Phương thức phức hợp141

a. Kiểu liên hợp:.....141

b. Kiểu chính phụ:.....141

c. Kiểu bổ sung:.....142

d. Kiểu động tân:.....	142
e. Kiểu chủ vị:.....	142
2. Phương thức phụ gia	142
3. Phương thức trùng điệp	142
B. Giới thiệu tóm tắt về từ loại	143
I. Danh từ.....	143
* Đặc điểm ngữ pháp của danh từ	143
Phương vị từ:.....	144
* Đặc điểm ngữ pháp của phương vị từ	144
II. Động từ.....	145
* Đặc điểm ngữ pháp của động từ	145
Động từ năng nguyện	146
* Đặc điểm ngữ pháp của động từ năng nguyện	146
Động từ xu hướng	147
* Đặc điểm ngữ pháp của động từ xu hướng	148
III. Tính từ (hình dung từ)	152
* Đặc điểm ngữ pháp của tính từ	152
Tính từ lặp lại	153
IV. Số từ.....	154
* Đặc điểm ngữ pháp của số từ	154
Số ước lượng.....	156
Cách dùng của “二” và “两”:	158
V. Lượng từ	158
1. Danh lượng từ.....	158
2. Động lượng từ	159
3. Lượng từ ghép.....	159
* Đặc điểm ngữ pháp của lượng từ	159
* Một số lượng từ chuyên dùng và mượn dùng:	160
VI. Đại từ	182
* Đặc điểm ngữ pháp của đại từ	183
Cách dùng linh hoạt của đại từ nghi vấn.....	183
VII. Phó từ	184
* Đặc điểm ngữ pháp của phó từ	185
* Một số phó từ thường dùng	185
VIII. Giới từ	188

* Đặc điểm ngữ pháp của giới từ	188
* Một số giới từ thường dùng:	189
IX. Liên từ	191
* Đặc điểm ngữ pháp của liên từ	191
* Một số liên từ thường gặp	192
X. Trợ từ	193
* Đặc điểm ngữ pháp của trợ từ	193
XI. Thán từ	194
* Đặc điểm ngữ pháp của thán từ	194
* Một số thán từ thường gặp:	194
XII. Từ tượng thanh	197
* Đặc điểm ngữ pháp của từ tượng thanh	197
* Một số từ tượng thanh thường gặp:	197
C. Giới thiệu tóm tắt về các loại ngữ (cụm từ)	198
I. Các loại ngữ được phân theo cấu trúc ngữ pháp	198
1. Ngữ liên hợp	198
2. Ngữ chính phụ	198
3. Ngữ động tân	199
4. Ngữ chủ vị	199
5. Ngữ bổ sung	199
6. Ngữ liên động	200
7. Ngữ kiêm ngữ	200
8. Ngữ phức chỉ (ngữ đồng vị)	200
9. Ngữ giới tân	201
10. Ngữ phương vị	201
11. Ngữ chữ “的”	201
12. Ngữ so sánh	202
13. Ngữ phức tạp	202
II. Các loại ngữ phân theo chức năng ngữ pháp	203
1. Ngữ có tính chất danh từ (ngữ danh từ)	203
a. Ngữ chính phụ mà từ trung tâm là danh từ	203
b. Ngữ liên hợp mà các thành phần là danh từ, đại từ	203
c. Ngữ phức chỉ	203
d. Ngữ phương vị	203
e. Ngữ số lượng	203

f. Ngữ chữ “何”	203
g. Ngữ chủ vị mà phần “vị” là ngữ danh từ	203
2. Ngữ có tính chất động từ (ngữ động từ)	204
a. Ngữ chính phụ mà từ trung tâm là động từ	204
b. Ngữ liên hợp mà các thành phần là động từ	204
c. Ngữ động tân	204
d. Ngữ bổ sung	204
e. Ngữ liên động	204
f. Ngữ kiêm ngữ	204
g. Ngữ chủ vị mà phần vị là động từ	204
3. Ngữ có tính chất tính từ (ngữ tính từ)	204
a. Ngữ chính phụ mà từ trung tâm là tính từ	204
b. Ngữ liên hợp mà các thành phần là tính từ	204
c. Ngữ bổ sung mà thành phần “vị” là tính từ	204
d. Ngữ chủ vị mà phần “vị” tính từ	204
4. Ngữ khác	205
III. Các loại ngữ phân theo hình thức cố định hay tự do	205
* Đặc điểm của ngữ cố định:	205
D. Tóm tắt về các loại hình cơ bản của câu đơn	206
I. Câu chủ vị	206
1. Câu vị ngữ động từ	206
2. Câu vị ngữ tính từ	206
3. Câu vị ngữ danh từ	206
4. Câu vị ngữ chủ vị	206
II. Câu phi chủ vị	206
1. Câu phi chủ vị danh từ	207
2. Câu phi chủ vị động từ	207
3. Câu phi chủ vị tính từ	207
4. Câu phi chủ vị thán từ	207
III. Các cách đặt câu hỏi	207
1. Hỏi bằng ngữ điệu	207
2. Câu hỏi dùng “吗”	208
3. Câu hỏi dùng đại từ nghi vấn	208
4. Câu hỏi chính phủ	209
5. Câu hỏi chính phủ dùng “是不是”	210

6. Câu hỏi lựa chọn.....	211
7. Câu nghi vấn dùng “吧”.....	211
8. Câu nghi vấn dùng “呢”.....	212
IV. Một số loại câu đặc biệt.....	212
1. Câu bị động.....	212
1.1 Câu bị động về ý nghĩa.....	212
1.2. Câu bị động dùng “被”, “叫”, “让”.....	213
1.3 Trợ từ “给”, “所” biểu thị bị động.....	214
2. Câu chữ “把”.....	214
3. Câu so sánh.....	218
3.1 Câu so sánh dùng “一样”.....	218
3.2 Câu so sánh dùng “有”.....	219
3.3 Câu so sánh dùng “比”.....	221
3.4 Một số câu so sánh khác.....	224
E. Giới thiệu tóm tắt cấu tạo các thành phần câu và trật tự của chúng.....	226
I. Chủ ngữ, tân ngữ.....	227
1. Các loại từ làm chủ ngữ, tân ngữ.....	227
2. Các loại ngữ làm chủ ngữ, tân ngữ.....	227
II. Vị ngữ.....	228
1. Các loại từ làm vị ngữ.....	228
2. Các loại ngữ làm vị ngữ.....	228
III. Định ngữ.....	228
1. Các từ ngữ có thể làm định ngữ.....	228
1.1 Danh từ.....	228
1.2 Đại từ.....	228
1.3 Tính từ.....	229
1.4 Động từ.....	229
1.5 Lượng từ, số từ.....	230
1.6 Từ tượng thanh.....	230
1.7 Ngữ liên hợp.....	230
1.8 Ngữ chính phụ.....	230
1.9 Ngữ động tân.....	230
1.10 Ngữ bổ sung.....	231
1.11 Ngữ chủ vị.....	231

